

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
privind controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului
nr.635 din 06.07.99*

Nr.64 din 30.11.99

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.135-136/76 din 09.12.1999

* * *

-----
* M.O., 1999, nr. 73-77, art. 667.

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT - președinte
Nicolae CHISEEV - judecător
Mihai COTOROBAI - judecător
Constantin LOZOVANU - judecător
Gheorghe SUSARENCO - judecător-raportor
Ion VASILATI - judecător

cu participarea grefierului Aliona Balaban, deputatului în Parlament Victor Cecan, președintele Comisiei pentru control și petiții, autorul sesizării, reprezentantului Guvernului Olga Poalelungi, viceministru al justiției, călăuzindu-se de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție și art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. a) și art. 16 alin. (1) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 635 din 6 iulie 1999 "Cu privire la modul de dare în arendă și cuantumul arendei patrimoniului de stat".

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului Victor Cecan, depusă la 19 iulie 1999, în conformitate cu art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 27 iulie 1999 sesizarea a fost acceptată spre examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

În procesul examinării preliminare au fost solicitate puncte de vedere Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova, Ministerului Finanțelor, Ministerului Economiei și Reformelor.

Examinînd materialele dosarului, audiind informația judecătorului-raportor, argumentele expuse de părți,
Curtea Constituțională

a constatat:

La 6 iulie 1999 Guvernul Republicii Moldova a adoptat Hotărîrea nr. 635 "Cu privire la modul de dare în arendă și cuantumul arendei patrimoniului de stat", prin care a aprobat Regulamentul cu aceeași denumire (în continuare - Hotărîrea Guvernului, Regulamentul).

Potrivit Hotărîrii Guvernului, la darea în arendă (subarendă) a patrimoniului de stat, întreprinderile de stat, instituțiile finanțate de la bugetul de stat, precum și întreprinderile de arendă fondate în baza întreprinderilor de stat, se vor călăuzi de prevederile Regulamentului în cauză.

Prin Regulamentul menționat s-a stabilit modul de dare în arendă și de calculare a cuantumului arendei pentru mijloacele circulante, încăperile cu altă destinație decît pentru locuit, utilaje, unitățile de transport și alte fonduri fixe (bunuri).

Prevederile Regulamentului cu privire la modul de dare în arendă și cuantumul arendei patrimoniului de stat au incidență asupra întreprinderilor de stat, instituțiilor finanțate de la bugetul de stat, întreprinderilor de arendă fondate în baza întreprinderilor de stat, precum și asupra societăților economice incluse în programele de privatizare.

Autorul sesizării menționează că Guvernul a stabilit modul de dare

în arendă și cuantumul arendei patrimoniului de stat, precum și alte reglementări ce țin de relațiile de arendă prin derogare de la prevederile art. 6, 130 și 132 din Constituție, arogându-și competențe improprii.

Pentru examinarea acestei cauze Curtea Constituțională consideră necesar să opereze cu dispozițiile art. 6, 130 și 132 din Constituție.

Potrivit art. 130 alin. (1) din Constituție, formarea, administrarea, utilizarea și controlul resurselor financiare ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale și ale instituțiilor publice sînt reglementate prin lege.

Din această normă constituțională rezultă că resursele financiare ale statului, ale unităților administrativ-teritoriale (satul, orașul, inclusiv municipiul, și județul) și ale instituțiilor publice sînt asigurate, în principal, pe calea perceperii de impozite și taxe. Art. 132 alin. (1) din Constituție statuează că impozitele, taxele și alte venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat, ale bugetelor unităților administrativ-teritoriale se stabilesc conform legii de organele reprezentative respective.

Prin deducție Curtea relevă că atît formarea, cît și administrarea, utilizarea și controlul resurselor financiare publice trebuie să fie reglementate prin lege. Banul public, rezultat din exercitarea de către cetățeni a obligației constituționale ce le revine, potrivit art. 58 din Constituție, de a contribui, prin impozite și taxe, la cheltuielile publice, poate fi utilizat numai în condițiile stabilite prin lege. Este o consecință nu numai a caracterului public al modului de formare a resurselor financiare publice, ci și a faptului că bugetul de stat, prin intermediul căruia se asigură colectarea și repartizarea predestinată a resurselor financiare ale statului, se aprobă, potrivit art. 131 din Constituție, prin lege, iar bugetele locale se elaborează, se aprobă și se execută în condițiile legii. Curtea Constituțională relevă că stabilirea prin lege, pe de o parte, a modului de formare, administrare, utilizare și control al resurselor financiare publice este o garanție constituțională împotriva gestionării abuzive sau ineficiente a banului public, iar pe de altă parte, obligativitatea stabilirii tot numai prin lege a impozitelor, taxelor și oricăror altor venituri ale bugetului de stat sau ale bugetului asigurărilor sociale de stat este o garanție constituțională atît a dreptului de proprietate al cetățenilor, cît și a proprietății dobîndite de ei, deoarece chiar dacă subiectul impozabil este o persoană juridică, în final, cheltuielile pentru plata impozitului, taxei sînt suportate de cetățeni, în beneficiul cărora își desfășoară activitatea persoana juridică respectivă.

În Hotărîrea sa din 24 iunie 1999 "Privind controlul constituționalității Legii nr. 311-XIV din 10 martie 1999 "Pentru completarea art. 9 din Legea cu privire la arendă"* , prin care această lege a fost declarată neconstituțională, Curtea a menționat că în Republica Moldova organele reprezentative sînt Parlamentul și consiliile locale alese (art. 60 și 112 din Constituție), iar Guvernul, în calitate de organ executiv, asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice (art. 96 din Constituție). Și în această hotărîre, ca de altfel și în alte hotărîri ale sale, Curtea a subliniat că Constituția nu abilitază Guvernul cu dreptul de a institui norme primare în sfera relațiilor publice, care necesită reglementare legislativă, iar Parlamentul, în calitate de organ reprezentativ suprem, nu este în drept să delege Guvernului atribuții pentru determinarea cuantumului arendei bunurilor proprietate de stat, care constituie un venit la bugetul de stat, astfel încalcîndu-se art. 6 din Constituție.

-----
* M.O., 1999, nr. 67-69, art. 45.

Astfel, este de reținut că invocarea de către Guvern drept temei juridic a dispozițiilor Legii cu privire la arendă, declarate anterior neconstituționale, pentru adoptarea Hotărîrii nr. 635 "Cu privire la modul de dare în arendă și cuantumul arendei patrimoniului de stat"

atrage, inevitabil, neconstituționalitatea acestei Hotărîri și a Regulamentului aprobat prin ea.

Pentru motivele arătate și călăuzindu-se de art. 140 din Constituție, art. 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 62 și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Declară neconstituționale Hotărîrea Guvernului nr.635 din 6 iulie 1999 "Cu privire la modul de dare în arendă și cuantumul arendei patrimoniului de stat" și Regulamentul cu privire la modul de dare în arendă și cuantumul arendei patrimoniului de stat, aprobat prin această Hotărîre.

2. Prezenta Hotărîre este definitivă, intră în vigoare la data adoptării, nu poate fi supusă nici unei căi de atac și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 30 noiembrie 1999.
Nr. 64.